

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА, ПОЛЬЩА
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ПОЛЬЩА
МОЛДАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, МОЛДОВА
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ, ГРУЗІЯ
ЦЮРИХСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ШВЕЙЦАРІЯ
РАДА «КАТОЛИЦЬКА РОБОТА З ПІВНІЧЧЮ (УКРАЇНА)», США
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ, ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної наукової конференції:
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В
БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО
СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»**

30 червня 2023 р., м. Суми

УДК94:327(082)

М58

Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А. С.Макаренка
(Протокол № 2 від 25 вересня 2023 р.)

ОРГКОМІТЕТ ТА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова оргкомітету:

Лянной Ю.О. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Заступник голови оргкомітету:

Кудріна О.Ю. – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної (наукової) роботи Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Координатори оргкомітету:

Подрез Ю.В. – кандидат історичних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту історії, права та міжнародних відносин, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Михтуненко В.В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Члени оргкомітету:

Потехін О.В. – доктор історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Сокирська В.В. – доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Циватий В.Г. – кандидат історичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Заслужений працівник освіти України.

Моцак С.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Горобець І.В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Снегірьов І.О. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Жуков О.В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Оліцький В.О. – кандидат історичних наук, в.о. завідувача кафедри історії України Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Бессонова М.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Кононенко Д.С. – другий секретар з консульських питань Посольства України у Фінляндській Республіці (Фінляндська Республіка).

Levan Jakeli – Professor, Dean of the Faculty of Law and Social Sciences, Batumi Shota Rustaveli State University, (Georgia).

Rackers Ken – Military Expert, Member of the Board of Directors «Catholic Work with the North (Ukraine)», (USA).

Putina Natalia – PhD (Political Science), Associate Professor State University of Moldova, (Moldova).

Lahovych Magdalena – Doctor of Humanitarian Sciences in the Field of History, Adam Mickiewicz University in Poznań, (Poland).

M58 Матеріали V Міжнародної наукової конференції «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» (30 червня 2023 року).

Матеріали конференції друкуватимуться в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідальність несуть учасники конференції. Оргкомітет залишає за собою право на відмову в друкуванні матеріалів, що не відповідають вказаним вимогам або подані із порушенням встановленого терміну.

Збірник V Міжнародної наукової конференції «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І БЕЗПЕКА В БАГАТОПОЛЯРНОМУ СВІТІ: КОНТУРИ НОВОГО СВІТОУСТРОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» присвячений актуальним питанням історії міжнародних відносин, актуальним проблемам всесвітньої історії, міжнародним відносинам та дипломатії на початку XXI ст. Особлива увага в матеріалах конференції відведена змінам у міжнародних умовах в умовах воєнних викликів. Матеріали збірника можуть знадобитися викладачам, аспірантам, студентам, всім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин.

УДК94:327(082)M58

© Колектив авторів, 2023

ЗМІСТ

Асатуров Сергій, Мартинов Андрій	
ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЦІЇ БАЛКАН: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	8
Асатуров Сергій, Товкун Інна	
ПРОТИДІЯ РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	8
Аулін Олександр, Ауліна Олена	
СПЕЦИФІКА ВИНИКНЕННЯ Й СТАНОВЛЕННЯ АРАВІЙСЬКИХ МОНАРХІЙ.....	11
Бессонова Марина	
ГЕОБЕЗПЕКОВІ ВИМІРИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	14
Богданова Тетяна	
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА МЕКСИКИ: ЦІЛІ ТА ВИКЛИКИ.....	17
Ботіка Тетяна	
ІМАГОЛОГІЧНІ ВИМІРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	19
Брайчевська Олена	
ГЛОБАЛЬНИЙ ДОГОВІР ПРО БЕЗПЕЧНУ, ВПОРЯДКОВАНУ ТА ЛЕГАЛЬНУ МІГРАЦІЮ: ШЛЯХИ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	22
Власенко Валерій	
ЖУРНАЛІСТ І ХОДЯЧА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ В ОДНІЙ ОСОБІ (МИХАЙЛО МУХИН).....	25
Горобець Ігор	
РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА – РЕСПУБЛІКА КОРЕЯ: ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	28
Грабець Юлія	
ДІЯЛЬНІСТЬ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ У 1918 – 1925 РР.....	31
Дмитренко Оксана	
ОНЛАЙН-АКТИВІЗМ ЯК ПРОЯВ СУЧАСНИХ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ.....	34
Дмитренко Степан	
ЕТНОСОЦІАЛЬНІ РОЛІ ЕТНІЧНИХ СПІЛЬНОТ У СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ПРОЦЕСАХ.....	37
Еміль Хруль	
РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ НА ПРИКЛАДІ КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	39

Казаков Геннадій	АМЕРИКАНО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ У ПЕРШІ ТИЖНІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ПОГЛЯД ПОСЛА США У НІМЕЦЬКІЙ ІМПЕРІЇ ДЖ. ДЖЕРАРДА.....	42
Kasatkina Kateryna	U.S.-CUBA RELATIONS IN THE CONTEXT OF RUSSIAN AGGRESSION AGAINST UKRAINE.....	45
Килюшик Іванна	РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У ВІДСТОЮВАННІ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ.....	47
Крупеня Ірина	«POLICY OF «TOOTHLESS TIGER» OF SOME ASIAN COUNTRIES REGARDING PUTIN’S WAR AGAINST UKRAINE.....	50
Лановюк Людмила	ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА АФРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.....	51
Лі Цзіньпін, Мирончук Анатолій	ВИЩА ОСВІТА КНР У РЕЙТИНГАХ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	54
Лісовська Мирослава	ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ.....	57
Мальшина Катерина, Волобуєв Владислав	УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК-ЕМІГРАНТ АЛЕКСІЙ ПЕЛИПЕНКО (1893-1983): БІОГРАФІЯ СУПЕРЕЧЛИВОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	59
Мартинов Андрій	ТРАНСФОРМАЦІЯ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ НІМЕЧЧИНИ (2022-2023 рр.).....	62
Мирончук Олена	МІЖНАРОДНА ОСВІТА АВСТРАЛІЇ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	65
Олійник Олег	ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КИТАЄМ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН.....	68
Олійський Вячеслав	МІСЦЕ ТА РОЛЬ РПЦ В ПРОПАГУВАННІ РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....	73
Пістракевич Олена	ІНСТРУМЕНТИ ЗАХИСТУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	75
Потехін Олександр	ЯДЕРНЕ СТРИМУВАННЯ ТА ЯДЕРНИЙ ШАНТАЖ.....	78

Поспєлов Андрій	
«КОНФЛІКТИ НОВОГО ТИПУ» В ПОСТРАДЯНСЬКІЙ АЗІЇ: ТРИ ТЕНДЕНЦІЇ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	80
Розумюк Володимир, Мудрієвська Ірина	
ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ «НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ» В ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	84
Самофатов Михайло	
ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІВДНЯ ІТАЛІЇ: ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У 2 ПОЛ. ХХ СТ.....	88
Сокирська Владилена	
ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (1991–2022): ВІД ГІБРИДНИХ ОПЕРАЦІЙ ДО ВІДКРИТОГО ВТОРГНЕННЯ.....	90
Стрілець Василь	
НІМЕЦЬКИЙ ПОЛІТОЛОГ СТЕФАН МАЙСТЕР ПРО ЄВРОПЕЙСЬКУ ПОЛІТИКУ СУСІДСТВА В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ.....	93
Татавський Ігор	
СФЕРА ТУРИЗМУ ЯК СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ТУРЕЧЧИНОЮ.....	95
Тихоненко Ірина	
ДЕТЕРМІНАНТИ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ПАКИСТАНОМ КРІЗЬ ПРИЗМУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	98
Тодоров Ігор	
БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА УГОРЩИНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ІНВАЗІЇ В УКРАЇНУ.....	101
Толстов Сергій	
ФАКТОРИ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ.....	104
Tulai Oksana, Alekseyenko Lyudmyla	
THE "CONNECTING EUROPE" MECHANISM IN CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION: PARTNERSHIP TRENDS AND PRIORITIES FOR UKRAINE.....	107
Федорів Ірина	
НОВІ ЗАГРОЗИ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ У ЗВ'ЯЗКУ З ПОСИЛЕННЯМ КНР.....	109
Хвіст Вікторія	
ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ КРАЇН ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ...113	
Ходун Едуард	
Ф. РУЗВЕЛЬТ, КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ТА ЛЕНД-ЛІЗ ДЛЯ СРСР.....	115
Цвятий Вячеслав	

МОДЕЛЮВАННЯ, АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ, МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИЙ, ІМІДЖЕВИЙ І БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТИ....117

Шара Любов

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ СОСНИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ).....120

Шимкевич Катерина

ПРОРАХУНКИ МІЖНАРОДНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПІД ЧАС ВРЕГУЛЮВАННЯ МІЖЕТНІЧНИХ КОНФЛІКТІВ НА БАЛКАНАХ (1990-ТІ - 2000-НІ РР.).....124

Яговкін Антон

ЕФІОПО-СОМАЛІЙСЬКА І ЕФІОПО-ЕРИТРЕЙСЬКА КОНФРОНТАЦІЯ. ПЕРШИЙ ЕТАП - 1960-1975 РР.....127

місце (15,0 %), за рівнем охоплення вищою освітою – 42 (49,1 %), за відсотком дорослого населення віком 24-64 роки з вищою освітою – 49 (16,7 %). У рейтингу 2020 року відсутні дані Китаю щодо рівня безробіття серед осіб із вищою освітою у порівнянні з випускниками шкіл.

Восьме місце за показниками Шанхайського рейтингу (Академічний рейтинг університетів світу, ARWU) для трьох кращих університетів країни свідчить про високий рівень провідних китайських університетів. До топ-100 Академічного рейтингу університетів світу 2020 року ввійшли відразу п'ять китайських університетів: Університет Цінхуа (29 місце); Пекінський університет (49 місце); Чжецзянський університет (58 місце); Шанхайський університет Цзяотун (63 місце); Університет науки і технологій Китаю (73 місце); Університет Фудань (100 місце) [6]. Загалом показники рейтингу «Продуктивність» у 2020 р. покращилися на шість позицій порівняно з рейтингом 2019 р.

Таким чином, комплексний аналіз показників системи вищої освіти КНР в глобальних рейтингах національних систем вищої освіти свідчить, що Китай активно включився в міжнародну конкуренцію за «таланти» та ставить досить амбітні цілі у сфері вищої освіти, які б дозволили забезпечити країні основні переваги в піднесенні її конкурентоспроможності на глобальному рівні. В сучасній освітній парадигмі Китаю фактори конкурентоспроможності набувають все більшої ваги та значення. Висунення китайської вищої освіти на лідерські позиції стає вагомим фактором геополітичного впливу КНР.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Williams R., de Rassenfosse G., Jensen P., Marginson S. U21 Ranking of National Higher Education Systems 2012. Melbourne. University of Melbourne. 2012. 27 p.
2. U21 Ranking of National Higher Education Systems 2020. URL: <https://universitas21.com/what-we-do/u21-rankings/u21-ranking-national-higher-education-systems-2020>
3. Agnew M., Neghina C. The changing landscape of English-Taught Programmes. 2021. British Council, Studyportals. 36 p. URL: https://studyportals.com/wp-content/uploads/2021/12/British-Council_Studyportals_The-changing-landscape-of-English-taught-programmes-in-2021.pdf
4. Лі Ц., Мирончук А. Внутрішні передумови глобальної конкурентоспроможності системи вищої освіти КНР. Старожитності Лукомор'я. 2023. № 2 (17). С. 75-85.
5. Number of Students in Higher Education Institutions. Educational Statistics in 2021. Ministry of Education of the People's Republic of China. URL: http://en.moe.gov.cn/documents/statistics/2021/national/202301/t20230104_1038055.html
6. 2020 Academic Ranking of World Universities. URL: <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2020>

Лісовська Мирослава,

к.п.н., доцент

Київського університету імені Бориса Грінченка

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Міжнародний туризм є тією сферою, яка найбільше реагує та зазнає впливу від різного роду криз: економічних, екологічних, технологічних, суспільно-політичних та інших. Російсько-українська війна є прикладом руйнівного впливу на туризм як внутрішній так і міжнародний, який нещодавно почав відновлюватися після наслідків пандемії COVID-19.

Згідно зі статтею 3 Статуту Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), усі члени зобов'язуються розвивати туризм з метою «сприяння економічному розвитку, міжнародному взаєморозумінню, миру, процвітання, універсальній перспективі та дотриманню прав людини» [4]. Керуючись цим, 27 квітня 2022 року у Мадриді на засіданні позачергової Генеральної Асамблеї UNWTO було обговорено питання призупинення участі Російської Федерації в організації.

За словами Генерального секретаря UNWTO Зураба Пололікашвілі: «Члени UNWTO надіслали чітке повідомлення: туризм є опорою миру та міжнародної дружби, і члени UNWTO повинні підтримувати ці цінності, інакше зіткнуться з наслідками без винятків. Ця надзвичайна Генеральна асамблея показує, що дії Росії є невинуватеними та суперечать самим принципам UNWTO та міжнародного управління» [5]. Втім, російська делегація відмовилася від захисту своєї позиції, а натомість оголосила про свій вихід з UNWTO.

Український та російський туристичні ринки є важливими для міжнародного туризму, особливо для Європейського туристичного регіону. У 2020 році закордонні витрати українських туристів склали приблизно 4,7 мільярдів доларів; російські туристи забезпечили 9,1 мільярдів доларів доходу і склали 3% доходів від туризму в 2020 році. Як туристичні напрямки, на Україну та Росію припадає 4% міжнародних туристичних прибуттів до Європи та 1% надходжень від міжнародного туризму [3].

Європейський туристичний регіон є найбільш популярним серед українських туристів. Згідно з даними опитування, проведеного на замовлення Державного агентства розвитку туризму, 42% туристів відвідали європейські країни у 2021 році [1].

Як свідчить Державне агентство розвитку туризму загалом до Європейського Союзу з України протягом 2021 року здійснили подорожі 8 832 616 громадян. Польщу відвідали – 4,49 млн., Туреччину – 2,05 млн, Угорщину – 1,72 млн. українців. Серед країн Європейського Союзу популярними напрямками були Румунія, яку відвідали 825 тисяч українців, Словаччина – 343 тисячі громадян України, Німеччина – 267 тисяч, Греція – 199 тисяч українців, Італія – 194 тисячі [1].

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну перед туристичною галуззю постав ряд проблем та викликів: підвищення цін на паливо, ускладнення перевезень, порушення традиційних туристичних маршрутів та структури туристичних потоків.

Війна зупинила подорожі українців, оскільки у великій кількості громадян зросли витрати та зменшилися доходи; військовозобов'язані не мають змоги виїздити за кордон з сім'єю; існують складнощі, пов'язані з логістикою. Українських туристів замінили біженці, які рятуються від війни.

Через повномасштабне вторгнення РФ в Україну Євросоюз, США і безліч інших країн ввели санкції проти РФ, які прямо чи опосередковано стосуються міжнародного туризму: заборона на рейси для російських авіакомпаній, багато авіаперевізників світу припинили літати в Росію; конфіскація деяких об'єктів нерухомості і яхт, що належать російським громадянам. До того ж 12 вересня 2022 року набуло чинності рішення Ради Євросоюзу про повне призупинення угоди про спрощений візовий режим з Росією [2].

Латвія, Литва, Естонія, Польща, Чехія, Словаччина, Данія, Бельгія та Нідерланди припинили приймати від громадян Росії документи на оформлення туристичних віз, залишивши їм можливість отримувати тільки візи певних категорій, включаючи гуманітарні. Пізніше Естонія, Латвія, Литва та Польща закрили в'їзд для росіян із

шенгенськими туристичними візами, пояснюючи це загрозою громадській безпеці всієї Шенгенської зони.

Російсько-українська війна впливає на рівень світових надходжень від туризму, особливо у європейському туристичному регіоні. Питання безпеки у цьому аспекті є ключовим. Для туристів з інших континентів подорожі до Європи є ризиковими. З огляду на це, вони все частіше обирають безпечніші альтернативні напрямки мандрівок.

Таким чином, російсько-українська війна створює значні перешкоди у відновленні туристичної галузі після пандемії. Обмеження використання повітряного простору, скорочення авіарейсів, втрата значної кількості туристів, питання безпеки спонукає туристів розглядати альтернативні туристичні напрямки до інших країн, провокує зростання вартості життя, витрат на подорожі.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Туристична статистика України. ДАРТ : веб-сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/4-2-mln-inozemciv-ta-14-7-mln-ukrayinciv-dani-pro-peretin-derzhavnogo-kordonu-za-2021-rik> (дата звернення: 20.06.2023).
2. Council adopts full suspension of visa facilitation with Russia. *Council of the EU*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/09/09/council-adopts-full-suspension-of-visa-facilitation-with-russia/> (дата звернення: 17.06.2023).
3. Impact of the russian offensive in Ukraine on international tourism. *UNWTO*. URL: <https://www.unwto.org/impact-russian-offensive-in-ukraine-on-tourism> (дата звернення: 20.06.2023).
4. World Tourism Organization (2022), UNWTO Basic Documents, Volume I – Statutes, Rules of Procedure, Agreements, seventh edition, UNWTO, Madrid. *UNWTO*. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284423781> (дата звернення: 19.06.2023).
5. World Tourism Organization suspends Russia over war in Ukraine. *UNWTO*. URL: <https://www.onuitalia.com/2022/04/27/world-tourism-organization-suspends-russia-over-war-in-ukraine/> (дата звернення: 19.06.2023).

Мальшина Катерина,

д.і.н., доцент, науковий співробітник

*Інститут української археографії і джерелознавства ім. М.С. Грушевського
НАН України*

Волобуєв Владислав,

к.ф.н., доцент

Національного університету «Запорізька політехніка»

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК-ЕМІГРАНТ АЛЕКСІЙ ПЕЛИПЕНКО (1893-1983): БІОГРАФІЯ СУПЕРЕЧЛИВОЇ ОСОБИСТОСТІ

У Словенії у 1939-1940 рр. була видана книжка «Україна плаче» за авторства Пелипенка Алексія (ми використовуємо оригінальне тогочасне написання його імені, як його також знають у Європі, Північній та Латинській Америці). Пелипенко описує жахливу ситуацію в Україні після перемоги більшовиків, терор, катування, опір українського населення чекістам. Вона витримала 6 видань у 3-х мовах у 1937-2015 рр., але на жаль, ніколи не була видана в Україні. На останнє книга знову вийшла у 2015 році у Словенії. Це сталося невипадково, видавці хотіли провести паралелі між подіями в Україні, що рознесені у часі на сто років. Знову Росія напала на Україну, і знову чинить неймовірні звірства та грабує її багатства.